

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

Valtakatu 10-12, 96200 ROVANIEMI

Puh. (016) 33611, Fax (016) 3361250

rovaniemi.ho@om.fi

8.9.2003

59/2003

Oikeusministeriö

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

9. 09. 2003
ael 2 31 2003
AP

Viite Lausuntopyyntö OM 2/31/2003/16.6.2003

Asia Rovaniemen hovioikeuden lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Työryhmä on laatinut ehdotuksen siitä, miten tuomioistuimessa samanlaisessa tuomarin tehtävässä oleville tuomareille kohdennetaan virkaehtosopimusperusteiset korotukset ja miten tuomioistuimen sisällä määrättyjen vastuullisten tehtävien hoidosta ja lisäpalkkiosta päätetään.

Palkankorotusten kohdentaminen

Työryhmä esittää, että sen jälkeen kun oikeusministeriö on kohdennanut kuoppakorotuksen nimettyyn tuomioistuimeen, jossa korotuksen kohteena olevassa palkkausluokassa työskentelee useita tuomareita, ylempään palkkaluokkaan korotettu virka julistettaisiin kyseisessä tuomioistuimessa alemmassa palkkausluokassa olevien tuomareiden haettavaksi ja virka täytettäisiin samanlaisessa menettelyssä ja samoja nimitysperusteita noudattaen kuin tuomarin virka yleensäkin.

Kun nykyisessä tuomareiden nimityskäytännössä virkaikä eli viranhoidossa kokemuksen myötä saatu taito on vain yksi nimitysperuste, on perusteltua ottaa myös kuoppakorotuksista päätettäessä huomioon kaikki nimitysperusteet. Menettelyn myötä kaikki tuomarit tulisi nimitettyä tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §:n mukaisin nimitysperustein ja samanlaisessa menettelyssä kuin tuomarin virka yleensäkin. Koska korkeimpien oikeuksien esittelijöiden asema rinnastuu tuomareiden oikeusasemaan, on perusteltua ulottaa nimitysmenettely kuoppakorotustilanteessa myös heihin.

Hovioikeus pitää ehdotusta perusteltuna ja kannatettavana, mutta toteaa, että kuoppakorotusongelma voitaisiin välttää myös siten, että kaikki saman yksikön tuomarit sijoitettaisiin samaan palkkausluokkaan ja palkkaluokkatarkistukset tehtäisiin samanaikaisesti kaikille. Tämä on perusteltua senkin vuoksi, että tuomarit tekevät yksiköissä johtotehtäviin valittuja lukuunottamatta samaa tuomitsemistyötä.

Johtamislisä

Nykyisen lainsäädännön mukaan käräjäoikeuksien ja hallinto-oikeuksien työjärjestyksissä voidaan määrätä tuomioistuinten jakautumisesta osastoihin tai muihin yksiköihin ja lainoppineiden jäsenten vastuualueisiin. Tarkentavan virkaehtosopimuksen mukaan johtamislisää voidaan suorittaa tulosvastuuyksikön johtajalle. Vastuualueen johtajan valintamenettelystä tai valintakriteereistä ei ole säännöksiä, mikä käytännössä on johtanut siihen, että päällikkötuomarit ovat toimineet nimittäjinä ja nimitysperusteet ja menettely ovat vaihdelleet.

Epäkohdan poistamiseksi ja käytännön yhtenäistämiseksi toimikunta esittää, että tuomareiden nimittämisestä annettuun lakiin lisättäisiin säännökset valintamenettelystä ja valintakriteereistä vastuunalaiseen, lisäpalkkioperusteiseen hallinnolliseen johtotehtävään määräämisestä. Työryhmä pitää tärkeänä, että laamanni ja ylituomari, jotka ovat vastuussa yksikkönsä tuloksellisesta toiminnasta ja myös hyvin tuntevat yksikkönsä tuomarit ja tarpeet, voisivat edelleen keskeisesti vaikuttaa siihen, millainen hallinnollinen johto yksikössä on päällikkötuomarin apuna. Toimikunta esittääkin, että laamanni ja ylituomari tekisivät perustellun ehdotuksen korkeimmalle oikeudelle tehtävään määräämisestä ja korkein oikeus tuomareiden nimittämisestä annetun lain 18 §:n nojalla nimittäisi osaston tai jaoston johtajan kolmen vuoden määräajaksi.

Hovioikeus pitää kannatettavana ja perusteltuna esitystä, että valintamenettelyä ja valintakriteereitä tässä tapauksessa säädellään. Ottaen huomioon, että kysymyksessä ei ole puhdas hallintotehtävä ja että tehtävään kuuluu olennaisena osana myös lainkäyttötoimintaa, on perusteltua, että nimittämiskriteerit ja -menettely ovat verrattavissa määräaikaisen tuomarin nimittämismenettelyyn ja että nimittäjä on yksikön ulkopuolella.

Työryhmä lähtee siitä, että nimittäjä olisi tuomareiden nimittämisestä annetun lain 18 §:n nojalla korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Ottaen huomioon, että kysymyksessä melko pitkäaikainen viran hoito ja että viran hoidon olennaisena osana hallintotehtävien ohella on tuomarin tehtävä, voitaisiin nimittäjävaihtoehtona pitää myös tuomarinvalintalautakuntaa.

Työryhmä lähtee siitä, että hovioikeuksissa hovioikeudenlaamannin tehtäviin kuuluu samanlaisia jaoston johtamistehtäviä kuin osastonjohtajilla ja jaoston puheenjohtajilla on käräjä- ja hallinto-oikeuksissa, joten hovioikeuksissa ei olisi muita johtamislisään oikeuttavia vastuullisia hallintotehtäviä.

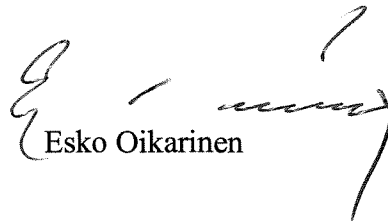
Hovioikeuslaki ja asetus (Hovioikeus L 8 §, HovioikeusA 2 §) säättävät, että hovioikeus toimii osastoihin jakautuneena ja että osastoa johtaa hovioikeudenlaamanni. Osastoon kuuluu vähintään viisi hovioikeudenneuvosta ja tarvittava määrä muuta henkilökuntaa. Käytännössä osasto voi olla varsin suuri yksikkö. Kun hovioikeus on pääsääntöisesti päätösvaltainen kolmijäsenisenä (OK 2 luku 8 § 1 mom) johtaa tämä käytännössä siihen, että osasto toimii jakautuneena vähintään kahteen kokoonpanoon. Toisen kokoonpanon puheenjohtajana toimii hovioikeudenlaamanni ja toisen istuntoon osallistuvista jäsenistä virassa vanhin.

Hovioikeusuudistuksen tultua voimaan 1998 hovioikeuksien organisaatio muuttui ratkaisevasti samalla kun pääkäsittelyt lisääntyivät merkittävästi. Töiden suunnitteluun pääkäsittelyjen aikatauluttaminen vaikutti ratkaisevasti. Töiden sujuvuuden ja suunnittelun helpottamiseksi päädyttiin Rovaniemen hovioikeudessa perusteellisen harkinnan jälkeen kolmen jäsenen, 3 - 4 esittelijän ja notaarin ja toimistosihteerin muodostamaan ryhmään, tiimiin. Nämä lainkäyttötiimit ovat itseohjautuvia ja tulosvastuullisia yksiköitä, joiden puheenjohtajina toimivat virassa vanhimmat hovioikeuden jäsenet. Tiimimalli on ollut käytössä elokuusta 1998 ja saadut kokemukset ovat osoittaneet tiimimallin toimivaksi. Tiimimallissa on kukin tiimin "vetäjä" toiminut tulosvastuullisena yksikön johtajana, jossa tehtävässä hän on hoitanut juuri sellaisia vastuullisia hallinnollisia tehtäviä, joita virkaehtosopimuksessa tarkoitetaan. Myös yksikön koko on vastannut virkaehtosopimuksen vaatimuksia.

Hovioikeus esittääkin, että myös hovioikeuksille annetaan mahdollisuus tarvittaessa esittää henkilö määrättäväksi lisäpalkkioon oikeuttavaan vastuulliseen hallinnolliseen tehtävään. Menettely tulisi olla samanlainen kuin käräjäoikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa. Tämä edellyttänee hovioikeusasetuksen 2 §:n 2 momentin säännösten tarkistamista.

Lausunnon on valmistellut kansliapäällikkö Riitta Saarenpää.

Presidentti

Esko Oikarinen

Kansliapäällikkö

Riitta Saarenpää